

Två söner ha låtit resa stenen till minne av sin fader. Namnen höra till de mindre vanliga: Om *Viseti* se Sö 205, om *Iafurr* U 901, om *Ofeigr* U 2.

Ristningen är huggen av en mindre van och säker ristare. Den påminner allmänt i sin uppläggning av mönstret om U 1046; men det är knappast sannolikt, att det är samme ristare.

1057. Sandbro, Björklinge sn.

Pl. 75, 76.

Litteratur: D 1:245. C. G. Lundegrén, Anteckningar rörande Björklinge socken, 1860 (avskrift i ATA); R. Dybeck, Björklinge socken, 1864 (ATA); UFT h. 10 (1882), s. 177; J. Eriksson, Inventering av fornminnen i Björklinge socken, 1926 (ATA).

Äldre avbildning: Dybeck (D 1:245).

Runstenen står i kanten av skogsmark omkr. 1 km. Ö om landsvägen Uppsala—Björklinge kyrka och något längre S om Sandbro gård, strax S om den numera till större delen uppodlade mossmark, som bär namnet Bolandsmossen. Marken har tidigare hört till Stymmesbo, som var avhyst och brukades under Sandbro, men är numera fransålt och brukas tillsammans med Gränby. Ristningen är vänd mot SSV.

Det är säkerligen denna runsten (icke U 1058), som avses med följande anteckning av kantor C. G. Lundegrén 1860: »Sandbro i trakten af Wilhelmslund, på sluttningen af en skogbeväxt kulle fins en runsten omkring 3 1/2 fot hög och 3 fot bred, spetsig uppåt, ojemn och med oläsliga runor i slinga.» Dybeck har fyra år senare avbildat stenen. Han anger platsen sålunda: »I en hage nära Sandbro är en nyuppdagad runsten, något skadad.» *Sveriges runurkunder*: »Stenen ligger vid så kallade Bolandsmossen nära Sandbro gård.» J. Eriksson 1926: »Runsten vid Bolandsmossen i kanten av en backe. 1 m. hög och 0,80 m. bred. Inskriften mycket skadad. I backen ovanför möjligen en grav, kan ej avgöras annat än genom undersökning.» Stenen restes på sin nuvarande plats 1951.

Rödgrå, grovkornig granit. Höjd 1,20 m., över nuv. markytan 1,14 m., bredd (över mitten) 0,82 m. Ett stort stycke är avslaget på v. sidan, varigenom inskriftens början har gått förlorad. Ristningen är till större delen mycket grunt huggen.

Inskrift:

sib . . . - sa · stinoyftir · sen

. . . [ræi]sa stæin æftir sinn

»... resa stenen till minne av sin ...»

Till läsningen: 1 **s** är sannolikt inskriftens första runa. Där framför skymta spår av två raka stavar, utan några bst; men mycket osäkert. Av 3 **b** finnes endast nedre delen. Kan även ha varit **p**. 6 **a** är svagt. 10—16 **noyftir** är fullt tydligt. Intet sk kan säkert spåras efter 10 **n** eller efter 11 **o**. 12 **y** har en ovanlig form med vinkelkrökt bst och är tydligt stunget. 18 **e** är tydligt stunget. Efter 19 **n** intet sk och ingen runa.

Dybeck: »Inskriften ofullständig, matt och svår. Det enda som med någorlunda visshet kan redas är: **tsin · uftir · sin** ...» På sin teckning har Dybeck framför 1 **s** två runor: **a** och uppochnedvänt **u**, och efter **s** ett uppochnedvänt **t** (med bst endast på ena sidan). Namnet skulle kunna läsas **austi**, *Øystei[nn]*. Vidare anger han på teckningen: ... **sa · sin · uftir · sin**.

Inskriften gör ett förbryllande intryck. Den har tydligen haft den vanliga formen »A lät resa stenen efter ...», men här saknas två viktiga ord: namnet på den döde och det släktskapsord, som anger hans förhållande till den eller dem, som ha låtit resa stenen. Ristaren har hoppat

över det viktigaste. Det är svårt att finna en rimlig förklaring till detta. Det kan näppeligen bero på bristande utrymme. Runorna stå ingalunda trångt, och det har blivit plats över både i början och slutet. Det har givetvis alltid varit det väsentliga i runmästarens uppgift att lägga upp en slinga, som kunde rymma det som han skulle meddela. Det ligger nära till hands att tänka sig, att en fortsättning av inskriften har funnits på en annan sten i närheten och att sålunda här två stenar tillsammans ha utgjort en minnesvård. Man måste då emellertid konstatera, att den andra runstenen vid Sandbro, den numera saknade U 1058, av den kända delen av inskriften att döma, icke kan ha varit denna parsten till U 1057. Man kan icke undgå att ställa frågan: är detta en runsten i vanlig mening, en verklig minnessten? Eller har ristaren, utan att ha något uppdrag, endast roat sig med att förse en sten med runor och slingor i vanlig stil? Några av runorna ha ett egendomligt utseende: **s**-runorna och framför allt **12 y**. Hör **11 o** till det föregående **7—10 stin** (*stino stæina* 'stenar') eller till det följande **12—16 yftia**? Och vad är det i så fall för en underlig stavning **oyftia**? Också stenens placering verkar något miss tänkt. Den står rätt långt från nutida bebyggelse, och det är svårt att tro, att här under forntiden skulle ha gått någon viktigare färdeled fram.

Längst ned prydes ristningen av en repstav (se U 1039).

Såsom förut har framhållits, är U 1057 sannolikt ett verk av samme ristare, som har utfört den bättre bevarade U 1051.

1058. Sandbro, Björklinge sn.

Litteratur: B 529, L 250. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 2, bl. 89; UFT h. 10 (1882), s. 177; E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 94; J. Eriksson, *Inventering av fornminnen i Björklinge socken*, 1926 (ATA).

Avbildning: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 529).

Runstenen, som numera är förkommen, omtalas första gången i kyrkoherden Ericus Hofvenius' förteckning över »gambla Monumenter och Antiquiteter» i Björklinge socken 1667: »Ähn Een Stoor Rundsteen mitt för Sandbroo Porten (?), 2 alnar högh och 2 1/2 alnar bredh, dett Eena hörnet ähr afstödt.» — J. Peringskiöld, *Monumenta*: »på Sambro gårds backe finnes också en gammal uthritader sten, hafwandes allenast desse Runer behållne . . . Det öfrige är bortspiulkit och förnött, så att man nu inthet mehra kan wetha till hwilkens minne detta märke fordom uprättat warit.» Träsnittet har påskriften: »Sambro i Börklinge» (B 529: »Sambro»; L 250: »Sambro gärdesbacke»). — Runstenen finnes icke upptagen i Celsius' och Dybecks samlingar. J. Eriksson (1926): »Runsten vid Sandbro port är nu förkommen.» Den söktes förgäves också 1942.

Stenens höjd omkr. 1,75 m., bredd omkr. 1,15 m. Stenen har varit kluven uppifrån nedåt, och ungefär 1/3 saknas på högra sidan. Ristningsytan har, såsom Peringskiöld anmärker, varit mycket skadad och inskriften svårläst. Varken ornamentik eller runor ge på den enda bevarade avbildningen ett klart sammanhang.

Inskrift (enligt B 529):

kahu ok uhi · ristu runa . . .
 5 10 15

kahu ok uhi ristu runa[R]

»**kahu och uhi** ristade runorna . . .»

Till läsningen: Runorna äro på träsnittet mycket kraftiga och normaliserade. Man kan vara oviss om huruvida detta fullt har motsvarat verkligheten. Mellan **6 k** och **7 u** är ett tomrum med en plats för en runa eller två. Likaså mellan **12 s** och **13 t**.